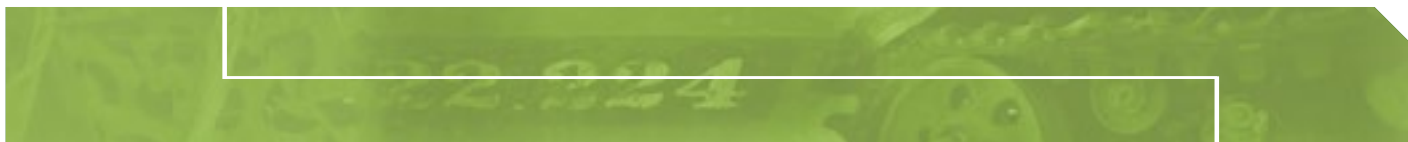

FORSVARETS BYGNINGS- OG ETABLISSEMENTSTJENESTE

FORSVAR FOR NATUREN

NYMINDEGABLEJREN

NATURA 2000-RESUMÉ AF DRIFTS- OG PLEJEINDSATSEN 2012-2015

Titel Nymindegablejren, Natura 2000-resumé af drifts- og plejeindsatsen 2012-2015
Udgivelse Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste. 2012.
Fotos Michael Sand og Dansk Jagtakademi
Internetversion Resuméet kan findes i elektronisk format på www.forsvaret.dk/fbe
Layout/produktion BUCHS AS

INDHOLD

1. INDLEDNING	4
2. RESUMÉ FRA TILLÆGGET TIL DRIFTS- OG PLEJEPLANEN	5
3. FORSVARETS AREALMÆSSIGE ANDEL AF NATURA 2000-OMRÅDERNE	6
4. FORSVARETS ANDEL AF HABITATNATURTYPER	8
5. FORSVARETS ANDEL AF ARTER	9
6. FORSVARETS NATURA 2000-INDSATS	10

1. INDLEDNING

Ca. 60 af Forsvarets arealer, heraf 20 større skyde- og øvelsesområder, indgår i større eller mindre omfang i Natura 2000-netværket. For 18 af disse terræner foreligger der drifts- og plejeplaner. Drifts- og plejeplanerne anvendes som redskab til opfyldelse af Forsvarets forpligtelse til planlægning inden for Natura 2000-områderne og andre aspekter af implementering af international naturbeskyttelseslovgivning. Teknisk sker dette ved, at Forsvaret indarbejder Natura 2000-planlægningen i drifts- og plejeplanerne på lige fod med øvrige formelle forskrifter, hvilket vil ske i forbindelse med den løbende revision af eksisterende drifts- og plejeplaner eller ved udarbejdelse af nye. I tilfælde, hvor der foreligger relativt nye drifts- og plejeplaner, vil Natura 2000-planlægningen sikres gennem tillæg til disse.

Forsvaret har inden for den fastsatte frist meddelt de relevante kommuner beslutningen om selv at udarbejde Natura 2000-planlægningen og har udarbejdet tilsvarende resuméer, som fremsendes til kommunerne. Re-

suméet består af en række kortfattede afsnit, startende med resuméet fra drifts- og plejeplanen eller tillægget hertil. Derefter beskrives Forsvarets andel af de relevante Natura 2000-områder, dels på arealniveau og dels i forhold til naturindhold fordelt på naturtyper og arter. Til slut gives i skemaform en oversigt over målsætning og indsats i forhold til sikring af Natura 2000-værdierne. De operationelle målsætninger omsættes i planen til konkrete aktiviteter. Den samlede drifts- og plejeplan, tillæg og tilhørende aktivitetskort kan findes på Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjenestes hjemmeside: www.forsvaret.dk/fbe.

Nærværende er resumé til handleplanen for Natura 2000-område Nr. 69. Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, herunder Habitatområde nr. 62 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, for så vidt angår planlægningen på Nymindegablejren. Det refererer til tillæg (2012) til den gældende drifts- og plejeplan. Det fremsendes til Varde kommune og Naturstyrelsen.

2. RESUMÉ FRA TILLÆGGET TIL DRIFTS- OG PLEJEPLANEN

Forsvaret ejer og bruger en række skyde- og øvelsesterrener landet over. Terrænerne udgør tilsammen ca. 33.000 ha, og i alt ca. halvdelen ha heraf er udpeget som Natura 2000-områder og dermed underlagt de statslige Natura 2000-planer og målsætningen og indsatsprogrammet heri. Forsvaret varetager selv planlægningen, hvilket sker ved revision af drifts- og plejeplaner eller tillæg til eksisterende planer.

Nærværende er et tillæg til drifts- og plejeplanen for Nymindegablejren og gælder således planlægningen for Natura 2000-område Nr. 69. Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, herunder Habitatområde nr. 62 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen. Til Natura 2000-området hører desuden Fuglebeskyttelsesområde Nr. 43 Ringkøbing Fjord. Dette har kun et ubetydeligt overlap med Nymindegablejren, men grænser op til både øvelsesterrener i Nymindegab og skydeterrænet på Holmsland Klit. Det er netop denne del af terrænet, der er omfattet af habitatområdet, og dermed den del, som tillægget hovedsageligt omfatter.

Skydeterrænet udgør 61,8 ha, hvoraf overlappet med Habitatområdet er på 58,0 ha. De vigtigste naturtyper i Habitatområdet er strandeng og klitter, hvortil kommer en række fiskearter, der er på udpegningsgrundlaget. På Nymindegablejrens arealer er grå/grøn klit den mest omfattende naturtype. Desuden er forekomst af klithede og klitlavning. Forsvaret skønner ikke, at forvaltningen af de udpegede arter har relevans for Nymindegablejrens del af området.

Forsvaret, herunder Nymindegablejren, har et stort ansvar for sikring af gunstig bevaringsstilstand for den natur, der er omfattet af Natura 2000-planlægningen. Samtidig er Nymindegablejren af væsentlig betydning for Forsvarets personeluddannelse, og der forudses en stabil uddannel-

sesmæssig anvendelse i de kommende år. Ligeledes knytter der sig en række rekreative interesser til arealerne.

Der er igennem en årrække planlagt og gennemført naturpleje på Nymindegablejrens arealer. Dette er sket med udgangspunkt i den foreliggende drifts- plejeplan (2003-2018) og med henblik på sikring af netop de værdifulde naturtyper og tilknyttede arter. Plejen har primært været rettet mod øvelsesterrener omkring Nymindegablejren, og ikke mod skydeterrænet i Holmsland Klit. Ved Holmsland Klit ligger udfordringen i, at sikre de lysåbne naturtyper som klitlavninger, imod tilgrønning af invasive arter, primært rynket rose.

Den hidtidige og nuværende drifts- og plejeindsats er evalueret i forhold til opfyldelsen af Natura 2000-målene, og Forsvaret vurderer, at en intensiveret pleje i skydeterrænet i Holmsland Klit er nødvendig for at opnå Natura 2000-målene, og konkluderer, at en intensiveret plejeindsats kan kombineres med en gunstig udvikling af Nymindegablejren som uddannelsessted. Når det gælder publikum, refererer plantillægget i alle henseender til de vilkår, der er fastsat i den gældende drifts- og plejeplan.

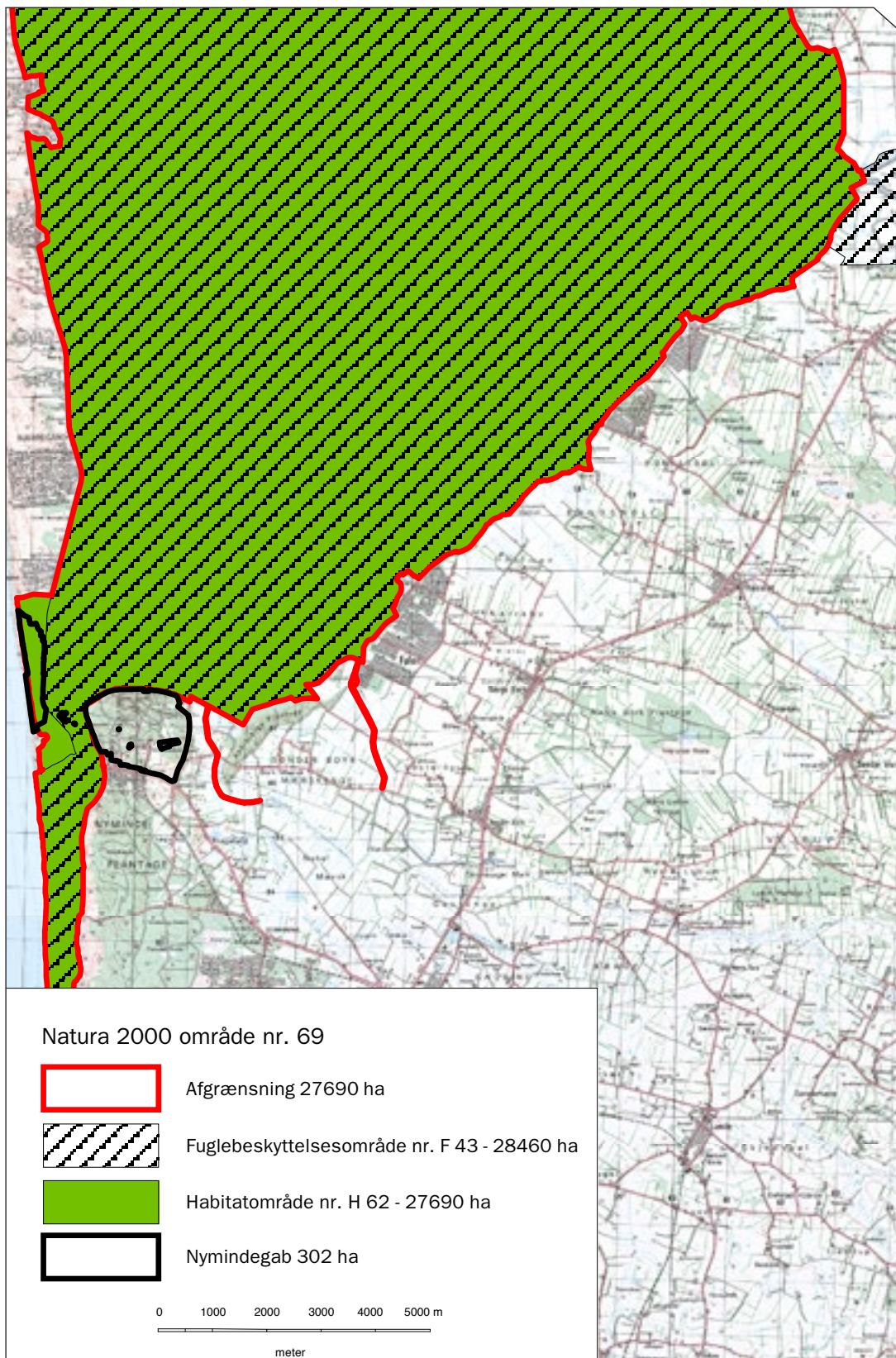
Plantillægget er vedtaget august 2012, og et resumé tilgår Varde kommune og Naturstyrelsen.

3. FORSVARETS AREALMÆSSIGE ANDEL AF NATURA 2000-OMRÅDERNE

Habitatområde nr. 62 og Nymindegablejren overlapper geografisk i skydeterrænet i Holmsland Klit. (se Figur 3-1). Der er tale om et overlapsareal på 58,0 ha, hvilket

udgør ca. en femtedel af det samlede terræn, mens det udgør en meget ringe arealandel af Habitatområdet.

Figur 3-1. Nymindegablejrens geografiske udbredelse i forhold til Natura 2000-området og det underliggende habitatområde.

4. FORSVARETS ANDEL AF HABITATNATURTYPER

Tabel 4-1 viser de 3 naturtyper på Nymindegablejren, der indgår som udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 62. Der er alene tale om klitnaturtyper med den største vægt på grå/grøn klit og klithede, men også med et bety-

deligt areal af klitlavning. Alle er fastsat til ugunstig eller vurderet ugunstig prognose p.gr.a. næringsstofftilførsel, tilgroning m.v.

Nummer	Navn	Kortlagt areal (ha) i H62	Kortlagt areal i Nymin-degab Skydeterræn
2130	Grå/grøn klit	256,8	24,5
2140	Klithede	248,4	11,2
2190	Klitlavning	73,8	2,3

Tabel 4-1. Habitatnaturtyper på Nymindegablejren angivet med nummer, navn samt areal på terrænet.

5. FORSVARETS ANDEL AF ARTER

Af de syv arter (primært fiskearter) på habitatområdets udpegningsgrundlag skønnes ingen at have relevans i forhold til forvaltningen på skydeterrænet.

6. FORSVARETS NATURA 2000-INDSATS

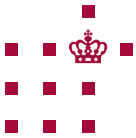
Der er opstillet en række kort- og langsigtede målsætninger for den fremtidige drift og pleje af terrænet. Målsætningerne er opstillet og fordelt på en række strategiske, taktiske og operationelle mål indenfor emnerne militæranvendelse, naturbeskyttelse og pub-

likumshensyn. De operationelle mål er at opfatte som den konkrete indsats, der udspecificeres i plantillæggets aktivitetsafsnit. Der er opstillet mål for Natura 2000-indsatsen i perioden 2012-2015. Disse fremgår af tabel 6-1.

Strategisk	Taktisk	Operationel
<p>Nymindegablejren bidrager i videst muligt omfang til sikring af Natura 2000-område nr. 69 og Habitatområde nr. 62's økologiske integritet.</p> <p>Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsstatus.</p> <p>For naturtyper og levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i areal og tilstand være stabil eller i fremgang.</p> <p>For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse III-V og/eller ugunstig prognose, skal udviklingen i natur/skovtilstand være i fremgang, således at der opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil.</p> <p>Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.</p> <p>For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus.</p>	<p>2130 Grå/grøn klit: Prioriteres højt.</p> <p>2130 Grå/grøn klit, 2140 Klithede og 2170 Klitlavning: Sikres en hensigtsmæssig drift og pleje.</p>	<p>Der iværksættes i 2013 slåning og efterfølgende forsøg med kultivering/slitage af forveddet opvækst på arealerne med klitlavning (2 ha).</p>
Invasive arter	Rynket rose bekæmpes intensivt i klitlavning (se ovenfor).	Rynket rose bekæmpes i skydeterrænet (58 ha) indenfor planperioden.

Tabel 6-1. Målsætningen for Natura 2000-indsatsen i Nymindegablejren (skydeterrænet).

Har du lyst til at læse mere?

Scan koden med din smartphone og hent drifts- og plejeplanen på forsvarrets hjemmeside.

Forsvar for naturen

Forsvarets skyde- og øvelsesterræner anvendes til militær uddannelse, men samtidig udgør arealerne nogle af de største og bedst bevarede naturområder i Danmark.

Sammenlagt forvalter Forsvaret 33.000 ha enestående natur, hvor den militære benyttelse går hånd i hånd med værdifulde danske naturtyper og arters beskyttelse. Mange militære arealer er i perioder åbne for publikum, så også offentligheden kan besøge og opleve de unikke naturarealer.

I samarbejde med Miljøministeriet har Forsvaret udviklet et særligt koncept for udarbejdelse af drifts- og plejeplaner for terrænerne. Igennem planerne sikrer Forsvaret en passende afvejning mellem militære uddannelsesmæssige behov, naturbeskyttelse og offentlighedens adgang. Information om Forsvarets naturforvaltning kan findes på www.forsvaret.dk.

